

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Martinem Láníčkem ve věci

žalobce: J. P.

proti

žalovanému: Ministerstvo práce a sociálních věcí
sídlem Na Poříčním právu 1/376, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 9. 2020, č. j. MPSV-2020/190974-923, ve věci příspěvku na bydlení

takto:

I. Žaloba se **zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce podal na příslušné pobočce úřadu práce dne 14. 7. 2020 žádost o příspěvek na bydlení. Úřad práce ČR – Krajská pobočka v Ostravě (dále též „správní orgán prvního stupně“) rozhodnutím ze dne 27. 7. 2020 č. j. 207685/20/BR žádosti žalobce nevyhověl a požadovanou dávku mu nepřiznal. Nepřiznání příspěvku na bydlení odůvodnil tím, že průměrná výše nákladů žalobce na bydlení v rozhodném 2. čtvrtletí roku 2020 činila „- 850,67 Kč“ a nepřesahuje tak výši jeho příjmů (0 Kč). Podle tabulky, která tvoří součást odůvodnění prvostupňového rozhodnutí, je výše uznatelných nákladů na bydlení záporná s ohledem na přeplatky, které byly žalobci vyplaceny v celkové výši 12 564 Kč (93 Kč na nájemném + 12 079 Kč za dodávku tepla (dálkové vytápění) a teplé vody + 392 Kč za dodávku vody z vodovodů a vodáren a odvádění odpadních vod).
2. Proti rozhodnutí úřadu práce podal žalobce odvolání a brojl v něm proti způsobu, jakým byla stanovena výše jeho nákladů na bydlení. Namítl, že přeplatek na nájemném ve výši 93 Kč vznikl v důsledku kurzového rozdílu (nájem byl placen v €) a podle žalobce by neměl mít na rozhodování vliv. Dále žalobce protestoval proti tomu, že nebyla zohledněna platba nájemného za duben, kterou platil s předstihem a nemohl vědět, že ji banka připíše na účet obce téměř hned.
3. Žalovaný napadeným rozhodnutím odvolání žalobce zamítl a prvostupňové rozhodnutí úřadu práce potvrdil. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný vytkl správnímu orgánu prvního stupně, že se nezabýval zúčtováním přeplatku na řádku „Dodávka tepla (dálkové vytápění)“ ve výši 12 079 Kč. Toto pochybení však podle žalovaného nemělo vliv na věcnou správnost napadeného rozhodnutí, protože celková výše přeplatku z vyúčtování služeb za rok 2019 byla stanovena správně na částku 12 471 Kč. Žalobci bylo dále na dorovnání přeplatku nájmu vyplaceno 93 Kč. Celkem tak přeplatek žalobce v rozhodném období činil podle odůvodnění napadeného rozhodnutí 12 564 Kč a převyšoval náklady na bydlení ve výši 10 012 Kč, zaplacené žalobcem ve stejném čtvrtletí. V odvolacím rozhodnutí žalovaný dále zdůraznil, že podle zákona o státní sociální podpoře (zákon číslo 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů) se náklady na bydlení pro nárok na příspěvek na bydlení započítávají v tom kalendářním čtvrtletí, v němž byly prokazatelně uhrazeny.
4. Dne 19. 10. 2020 podal žalobce u Krajského soudu v Ostravě (dále též „krajský soud“) žalobu, ve které brojl proti rozhodnutí o nepřiznání příspěvku na bydlení, přičemž zdůraznil dva důvody, pro které by mělo být rozhodnutí zrušeno. Prvním důvodem je nesprávné posouzení údajného přeplatku ve výši 93 Kč. Dále žalobce namítl, že žalovaný nezohlednil jednu platbu nájemného za duben, kterou zaplatil již v březnu, vztahovala se však k posuzovanému období. Postup správních orgánů považuje za formalistický. V této souvislosti poukázal na to, že zaplacené náklady na bydlení nebyly zohledněny v 1. čtvrtletí, protože se v něm příjmy ani náklady pro účely příspěvku na bydlení neprokazovaly a příspěvek na bydlení byl vyplácen podle údajů z předchozího období. Nedošlo tak k duplicitnímu uplatňování nároku z jeho strany. Žalobce rovněž namítl, že ve druhém čtvrtletí roku 2020 neměl žádný příjem a důchod mu byl vyplacen zpětně až ve 3. čtvrtletí 2020, takže na příspěvek opět nedosáhne.
5. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby s odkazem na odůvodnění napadeného rozhodnutí, jehož podstatné části rekapituloval.

6. Žalobce v rámci repliky zopakoval, že přeplatek ve výši 93 Kč vznikl kurzovým rozdílem při úhradě nájemného za měsíce březen až květen 2020 a podle jeho názoru by k němu nemělo být přihlíženo. Dále opakovaně předestřel svůj názor, že nájemné hrazené „dopředu“ by se mělo započítat do toho období, k němuž se vztahuje.
7. Dříve, než krajský soud přistoupil k věcnému projednání žaloby, považoval za potřebné posoudit procesní podmínky řízení. Žalobce totiž jako žalovaného označil správní orgán prvního stupně a jako napadené rozhodnutí označil prvostupňové rozhodnutí. Takový postup je však v rozporu s principem subsidiarity správního soudnictví zakotveným v § 5 zákona číslo 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). Podle uvedeného zákonného ustanovení se totiž soudní ochrany lze domáhat až po vyčerpání řádných opravných prostředků (pokud je zákon připouští), z čehož pro účely soudního přezkumu správních rozhodnutí plyne, že správní žalobu lze podat až proti správnímu rozhodnutí o posledním řádném opravném prostředku, který příslušný zákon účastníku poskytuje. V posuzované věci je takovým řádným opravným prostředkem odvolání (srov. § 71 zákona o státní sociální podpoře) a správní žalobu tak bylo možno podat až proti odvolacímu rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 23. 9. 2020. Tomu také odpovídá určení žalovaného správního orgánu, kterým je podle § 69 s. ř. s. ze zákona ten správní orgán, který rozhodl v posledním stupni. Krajský soud však nepovažoval uvedená pochybení v žalobě za neodstranitelnou překážku pro další postup v řízení a nepřistoupil k odmítnutí žaloby. Přestože žalobce v žalobě označil jako napadené rozhodnutí to, které vydal správní orgán prvního stupně, tak současně je z jeho žaloby i ze správního spisu patrné, že proti prvostupňovému rozhodnutí podal řádné odvolání, o kterém bylo ještě před podáním žaloby rozhodnuto. Z žaloby je rovněž zřejmé, že žaloba je reakcí na doručení odvolacího rozhodnutí a také žalobní body podle obsahu směřují vůči oběma rozhodnutím, jejichž důvody se v podstatné části shodují. Judikatura správních soudů současně dovodila, že jestliže žalobce označí v žalobě jako žalovaného správní orgán prvního stupně, ale z obsahu žaloby je zřejmé, že brojí i proti odvolacímu rozhodnutí, nejedná se o neodstranitelnou vadu, jež by měla vést k odmítnutí návrhu. Je tedy věcí soudu, aby v řízení jako s žalovaným jednal s tím, kdo jím skutečně má být, a ne s tím, koho chybně označil v žalobě žalobce. Uvedený právní názor vyslovil rozšířený senát Nejvyššího správního soudu již v usnesení ze dne 12. 10. 2004, č. j. 5 Afs 16/2003 - 56, publikovaném pod č. 534/2005 Sb. NSS a je v rozhodovací praxi dlouhodobě respektován. Proto krajský soud bez ohledu na nesprávné označení žalovaného v žalobě jednal s tím správním orgánem, který je ze zákona účastníkem řízení, tj. s Ministerstvem práce a sociálních věcí. Stejně tak krajský soud považoval za napadené to rozhodnutí, kterým žalovaný správní orgán rozhodl o odvolání žalobce, přičemž v mantinelech vymezených žalobními body přezkoumal celé řízení, včetně prvostupňového rozhodnutí. O žalobě rozhodl krajský soud bez nařízení jednání, protože s tímto postupem oba účastníci souhlasili (§ 51 odst. 1 s. ř. s.) a krajský soud neshledal potřebu ústní jednání nařizovat.
8. Ze správního spisu krajský soud zjistil, že žalobce podal dne 14. 7. 2020 žádost o příspěvek na bydlení od 1. 7. 2020. K žádosti doložil, že je nájemcem bytu ve vlastnictví obce Razová. Dále předložil doklad o uhrazených nákladech na bydlení, podle kterého uhradil v červnu 2020 mimo jiné náklady na elektřinu ve výši 1 050 Kč (na 3 měsíce po 350 Kč). V přípise doručeném správnímu orgánu prvního stupně dne 27. 7. 2020 obec Razová potvrdila

platby žalobce na bydlení (mimo jiné) zaplacené v dubnu až červnu 2020, a to dne 27. 4. 2020 na účet ve výši 4 855,03 Kč a dne 1. 6. 2020 v hotovosti ve výši 4 781 Kč. Žalobce dále podle tohoto potvrzení zaplatil dne 24. 3. 2020 na účet obce částku 4 877,24 Kč (4/2020). Z tohoto přípisu obce Razová se dále podává, že žalobci byl dne 1. 6. 2020 vrácen přeplatek z vyúčtování záloh na služby spojené s bydlením (top. období + tzv. vodné a stočné) za rok 2019 ve výši 12 471 Kč a téhož dne mělo dojít k další „vratce“ ve výši 93 Kč (s poznámkou – „dorovnání přeplatku nájmů placených z účtu“).

9. Předmětem soudního přezkumu je rozhodnutí o nepřiznání příspěvku na bydlení.

10. Podle § 24 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře platí, že *nárok na příspěvek na bydlení má vlastník nebo nájemce bytu, jestliže a) náklady na bydlení přesahují částku součinu rozhodného příjmu vlastníka, nebo nájemce bytu a společně posuzovaných osob a koeficientu 0,30, a na území hlavního města Prahy koeficientu 0,35, a současně b) součin rozhodného příjmu a koeficientu 0,30, a na území hlavního města Prahy koeficientu 0,35, není vyšší než částka normativních nákladů na bydlení.*

11. Podle § 25 odst. 3 písm. a) zákona o státní sociální podpoře *náklady na bydlení se pro nárok a výši příspěvku na bydlení stanoví jako jejich průměr za kalendářní čtvrtletí bezprostředně předcházející kalendářnímu čtvrtletí, na které se nárok na výplatu dávky prokazuje, popřípadě nárok na dávku uplatňuje. Do nákladů na bydlení se započítávají náklady na bydlení uhrazené v rozhodném období oprávněnou osobou nebo společně posuzovanými osobami, pokud v bytě, na který je uplatňován nárok na příspěvek na bydlení, žily v rozhodném období.*

12. Podle § 25 odst. 4 zákona o státní sociální podpoře *pro zjištění nákladů na bydlení za kalendářní čtvrtletí se započítávají i částky tvořící náklady na bydlení, které byly v tomto kalendářním čtvrtletí zaplacený jako záloha nebo byly v tomto období doplacený, a to i za období delší, než je kalendářní čtvrtletí, za které se náklady na bydlení zjišťují. Byla-li v období kalendářního čtvrtletí, za které se náklady na bydlení zjišťují, vrácena částka jako přeplatek na nákladech na bydlení, snižuje se částka nákladů na bydlení v tom kalendářním čtvrtletí, kdy k vrácení částky došlo, a to i v případě, že vrácená částka byla za dobu delší než toto kalendářní čtvrtletí.*

13. Správní orgány zcela správně při posuzování nároku žalobce na příspěvek na bydlení za dobu od července 2020 poměřovaly příjmy žalobce a jeho náklady na bydlení za 2. čtvrtletí roku 2020 (tj. za duben až červen 2020). Není sporné, že žalobci nebyl za toto kalendářní čtvrtletí započítán žádný příjem a žalobce zaplatil zálohy na elektřinu ve výši 1 050 Kč, nájemné ve výši 5 062 Kč (2 x 2 531), zálohy na dodávku tepla a teplé vody ve výši 2 500 Kč (2 x 1 250) a zálohy na tzv. vodné a stočné ve výši 1 400 Kč (2 x 700), celkem 10 012 Kč (zbývající části plateb zaplacených žalobcem na účet pronajímatele v dubnu a červnu nebyly pro účely příspěvku na bydlení zohledněny). Potud nebyly proti postupu správních orgánů žádné námitky. Stejně tak nebylo sporné, že v červnu 2020 byl žalobci vrácen přeplatek z vyúčtování záloh za služby spojené s užíváním bytu ve výši 12 471 Kč, o který se podle § 25 odst. 4 zákona o státní sociální podpoře výše nákladů na bydlení v kalendářním čtvrtletí snižuje. Dále bylo v řízení prokázáno, že pronajímatel žalobci vrátil v červnu 2020 dalších 93 Kč a že žalobce zaplatil na účet pronajímatele dne 24. 3.

2020 nájemné a zálohy za duben 2020 ve výši 4 877,24 Kč. Právě zohlednění posledních dvou plateb pro účely nároku žalobce na příspěvek na bydlení představuje těžiště tohoto sporu.

14. Z porovnání shora uvedených částek je zřejmé, že stěžejní pro právní hodnocení věci je především posouzení platby ze dne 24. 3. 2020. Konkrétně je sporné, zda tato částka zaplacená na účet pronajímatele dne 24. 3. 2020 měla být taky zahrnuta do nákladů na bydlení ve 2. čtvrtletí 2020 a ovlivňovat tak nárok žalobce na příspěvek na bydlení ve 3. čtvrtletí 2020, o které v přezkoumávaném správním řízení šlo. Žalovaný považoval v tomto směru za rozhodující, kdy byla sporná částka uhrazena a nikoliv, ke kterému kalendářnímu měsíci se vztahovala. Uvedený právní názor považuje krajský soud za správný, protože má oporu v § 25 odst. 3 písm. a) zákona o státní sociální podpoře. V uvedeném zákonném ustanovení se vskutku hovoří o nákladech na bydlení uhrazených v rozhodném období. Text zákona podle přesvědčení krajského soudu nevzbuzuje výkladové pochybnosti. Nadto uvedený výklad podporuje také odst. 4, podle kterého se v příslušném kalendářním čtvrtletí zohlední v nákladech na bydlení také ty náklady, které byly v daném čtvrtletí zaplacený jako záloha, případně doplatek, a to i za období delší, než je kalendářní čtvrtletí, za které se náklady na bydlení zjišťují. Z uvedených zákonných ustanovení podle právního názoru krajského soudu jednoznačně plyne, že podle zákona o státní sociální podpoře mají být náklady na bydlení zohledněny právě v tom čtvrtletí, ve kterém byly fakticky uhrazeny, a to bez ohledu na to, ke kterému období se vztahují. Uvedený výklad není podle právního názoru krajského soudu v rozporu ani se smyslem a účelem zákona. Účelem dávek státní sociální podpory je poskytnout potřebnou finanční pomoc občanům v zákonem definovaných sociálních situacích a reagovat tak na jejich aktuální potřeby, čemuž v případě příspěvku na bydlení logicky odpovídá právě akcent na okamžik faktické úhrady nákladů na bydlení, byť by se jednalo o náklady za jiné období.
15. Oproti tomu krajský soud nepovažuje za správný postup správních orgánů při dalším snížení nákladů na bydlení o „přeplatek“ ve výši 93 Kč. Žalovaný k této částce uvedl, že žalobce hradil nájemné ve vyšší výši, než je stanovený předpis nájmu, a v takové výši mu bylo prvoinstančním orgánem započteno jako náklad za rozhodné období, proto byla tato částka započtena jako přeplatek na nájmu, a to v tom kalendářním čtvrtletí, kdy k jejímu vrácení došlo. Takový závěr ale nemá oporu ve spise. Pronajímatel (obec Razová) v přípisu ze dne 27. 6. 2020 v poznámce k této částce uvedl: „dovornání přeplatků nájmu placených z účtu (zaokrouhlení – 0,03 Kč).“ Podle jednotlivých plateb nájemného placených na účet obce představuje částka 93,03 Kč s největší pravděpodobností rozdíl mezi částkami připsanými na účet obce ve dnech 17. 3. 2020 (4 703,76 Kč), 24. 3. 2020 (4 877,24 Kč) a 27. 4. 2020 (4 855,03 Kč) a předpisem plateb z nájemní smlouvy (3 x 4 781 Kč). Podle spisu však byla žalobci z platby hrazené pronajímateli pro účely příspěvku na bydlení započítávána měsíčně vždy toliko částka 4 481 Kč (nájemné 2 531 Kč, záloha na topení 1 250 Kč a tzv. vodné a stočné 700 Kč). Sporná částka 93,03 Kč tak evidentně představuje součet částek, které byly v jednotlivých měsících zaplacený nad rámec předepsaných plateb (není přitom podstatné, zda tyto „přeplatky“ byly způsobeny kurzovými rozdíly při platbách v cizí měně, jak tvrdí žalobce), jako taková byla žalobci pronajímatelem vrácena, aniž byla předtím zohledněna v nákladech na bydlení (uznatelné náklady na bydlení tak nebyly o tuto částku navyšovány), proto ani není důvod, aby se následně náklady na bydlení o tuto „vratku“ snižovaly.

16. Uvedený nesprávný postup správních orgánů však nemá vliv na správnost napadeného rozhodnutí. I bez této „vratky“ je totiž výše přeplatků na nákladech na bydlení, které byly žalobci v rozhodném druhém kalendářním čtvrtletí roku 2020 vyplaceny (12 471 Kč), vyšší než uhrazené náklady na bydlení (10 012 Kč). Tato skutečnost je ve spojení s nulovými započítatelnými příjmy žalobce v rozhodném období dostačující k závěru, že žalobci nárok na příspěvek na bydlení na dobu od 1. 7. 2020 nevznikl. Ani důvodnost žalobního bodu, který se týkal zohlednění vrácených 93 Kč, tak nemohla pro žalobce znamenat příznivější rozhodnutí. Pro úplnost právního hodnocení krajský soud dodává, že příjmy a náklady na bydlení se pro účely příspěvku na bydlení zjišťují čtvrtletně. Předmětem tohoto soudního přezkumu bylo rozhodnutí o nároku na příspěvek na bydlení od 1. 7. 2020 (tj. za 3. čtvrtletí 2020), proto pro účely tohoto soudního přezkumu nemá právní význam, jakým způsobem byly žalobci zohledněny náklady na bydlení zaplacené v 1. čtvrtletí 2020 pro účely nároku na dávku ve druhém čtvrtletí 2020 a stejně tak není pro potřeby tohoto rozsudku rozhodné, zda bude mít žalobce nárok na příspěvek na bydlení ve 4. čtvrtletí (od 1. 10. 2020), tj. za dobu, která navíc nastala až po vydání napadeného rozhodnutí.
17. Krajský soud uzavírá, že žaloba důvodná není, proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
18. O náhradě nákladů řízení rozhodl krajský soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá na jejich náhradu právo; žalobce ve věci úspěch neměl a žalovanému podle obsahu spisu v souvislosti s tímto řízením žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu.

Ostrava 25. února 2021

JUDr. Martin Láníček
samosoudce